

Economia i medi ambient, escalfament excessiu

Segons l'avanç de l'*Informe Econòmic i Social de les Illes Balears* elaborat per "Sa Nostra", 1999 no només ha estat l'any de major creixement de tota la dècada, sinó també de tota la democràcia. Ni més ni manco que un 7'3%, una dècima per sobre del de 1994, que va ser l'any de la definitiva remuntada després de la dura crisi amb la qual començaren els noranta, i un punt més que el PIB de l'any passat que, segons es pensava aleshores, semblava imbatible. Ja ningú no pensava que una economia amb un model econòmic madur com el nostre pogués registrar increments del producte interior brut que abans només s'havien donat en el primer gran boom turístic de la història. Però la realitat s'ha encarregat de demostrar que era possible. Si des de fa dos anys els experts auguren que l'economia entrarà en un procés d'alentiment, el fet és que continuem immersos en una etapa d'escalfament com mai ningú no s'hagués imaginat i això, evidentment, ha fet possible uns beneficis empresarials que han pogut repercutir a la inversió productiva i, sobretot, a la creació de llocs de feina. Mai no hi havia hagut a l'arxipèlag tanta gent fent feina com en aquest final de segle.

I no obstant això, no tots els resultats d'aquest enlairament econòmic són positius. El mateix informe de "Sa Nostra", acompanyat de l'informe anterior sobre l'estat del medi ambient o dels nombrosos estudis socials que ha anat divulgant al llarg dels darrers mesos, demostren que l'escalfament ha accentuat els desequilibris socials i mediambientals que des de fa temps arrossega la nostra comunitat. No debades l'objectiu de reequilibrar el desenvolupament de les Illes ha esdevingut l'objectiu primordial del Govern del Pacte de Progrés, de la mateixa manera que ja en el darrer any de l'anterior executiu aquest havia declarat públicament i notòria que s'havien sobrepassat molts dels límits naturals. Calia, doncs, reestructurar el model o dissenyar-ne un de nou, atès que, de continuar creixent unilateralment com ara, -només amb els motors de la construcció i el turisme- s'acabaria per anul·lar un dels majors avantatges comparatius de les Balears respecte a altres regions mediterrànies competidores: el seu paisatge i la qualitat de vida de la qual, sortosament, gaudeixen. En els darrers anys la bona conjuntura internacional ha actuat a favor de l'actual model de desenvolupament i, possiblement, ha retardat la presa de decisions, però, si més no, la societat balear ha pres consciència de la situació i ja no veu el creixement indiscriminat com un fet estrictament positiu, ans al contrari: hom creu saber que la majoria social de les Illes és a favor d'interposar mesures que refredin les altes temperatures econòmiques per poder assolir un desenvolupament més sostenible que l'actual.

Les Directrius d'Ordenació Territorial, aprovades a finals de la le-

gislatura passada, i altres mesures preventives empeses per l'actual executiu han sortit al pas de l'expansionisme econòmic per evitar que els seus efectes arribin a ser més perjudicials que profitosos per al conjunt social. S'espera, d'aquesta manera, impedir més consum de territori del que sigui raonablement imprescindible per atendre el creixement demogràfic de la població, un creixement que els darrers anys també s'ha vist desbordat per la immigració, una massiva arribada de nova població que s'ha fet necessària per atendre la demanda de mà d'obra del mateix sistema econòmic balear. Però tot plegat actua com una gran bola de neu que cada vegada es fa més grossa a mesura que davalla la pista, un exemple que potser no sigui el més apropiat, perquè aquí, que no en sabem gaire de nevades, resulta que la bola puja en lloc de caure. Cal, doncs, aprofitar aquesta circumstància per transformar els efectes negatius en inèrcies positives. Encara hi som a temps o, almenys, podem aconseguir que els beneficis obtinguts en els darrers anys puguin ser realitzables no només per empènyer el PIB cap a dalt, sinó per fer inversions en medi ambient i en equipaments socials que, a la llarga, seran tant o més positives que les fetes fins ara per mantenir actiu el model.

Les previsions fetes pel Gabinet d'Estudis de "Sa Nostra" són esperançadores. La presa de consciència de la societat balear envers la necessitat d'un desenvolupament sostenible és un fet que cal jutjar d'irreversible i que, endemés, s'acompanya d'un seguit d'excel·lents exercicis econòmics que permeten disposar de recursos suficients per emprendre el nou camí: un camí cap a la diversificació econòmica i del mateix turisme, que s'ha d'adaptar als nous corrents que vénen de fora, així com cap a la rehabilitació de les ciutats i dels pobles en lloc de continuar ocupant més i més territori. Un nou camí que ha de dur, també, pels tirans de nous hàbits mediambientalment correctes, com és la substitució progressiva de la incineració de residus sòlids pel seu reciclatge o la pràctica de mesures d'estalvi energètic, de consum d'aigua dolça, etcètera. És evident que fer aquesta reconversió en una època de bonança econòmica, que feliçment es pot allargar uns quants anys més, hauria de ser molt més senzill que no dur-la a terme en un moment de crisi. Aquest, al cap i a la fi és el gran repte que té plantejat la nostra societat quan just comença el nou mil·lenni: fer que l'escalfament doni pas al llarg dels pròxims anys a un desenvolupament més sostenible, és a dir, a una etapa on el creixement econòmic deixi de basar-se, com fins ara, en la pèrdua progressiva de qualitat mediambiental, perquè l'entorn ens és imprescindible per poder garantir el nostre futur i el de les generacions que ens vendran darrere.

gea
quadern de la terra

núm. 4 - febrer, 2000

Edita: Obra Social i Cultural de "SA NOSTRA" Caixa de Balears

"SA
NOSTRA"
Obra Social
i Cultural

C. Ter, 16. 07009 Palma.
Tel. 971 17 19 25 - Fax 971 17 17 95
E mail: aramis@sanostra.es

Consell Assessor:

Miquel Alenyà, Miquel Pasqual,
Andreu Ramis, Joan Mayol,
Albert Catalan, Miquel Rayó.

Director:

Sebastià Verd

Secretària de redacció:

Magdalena Mulet

Redactors i col·laboradors:

Jordi Calleja, Constanza Forteza,
Gina Garcías, Maria Ferrer,
Miquel Massutí, Antoni Oliver.

Redacció:

Fundesba S.L.
F. de Borja Moll, 10 - entresòl
Tel. 971 71 16 61.
07003-Palma.

Disseny i realització:

Eparrutx, Tel. 971 42 09 66
Dipòsit Legal: PM-433-1998

Preu: 500 pta
Subscripció: 1.500 pta
(tres números per any)

TARJA DE SUBSCRIPCIÓ

Nom i llinatges

.....

Adreça

Ciutat C/P

Tel Fax

Dades bancàries:

"SA NOSTRA" Caixa de Balears, oficina

Compte corrent/llibreta d'estalvis núm.

Per a subscripcions emplenau aquesta tarja i adregeu-la a:
"SA NOSTRA" Caixa de Balears - Obra Social i Cultural,
c. Ter, 16, 07009 Palma, fax 971 17 17 95,
o bé per correu electrònic, a: aramis@sanostra.es

Els tres primers números de **GEA - Quadern de la Terra**
seran de franc, a partir de la recepció d'aquesta subscripció.